

BRODSKI RASHLADNI UREĐAJI

BS 3

OSTALI RASHLADNI UREĐAJI

Ostali tipovi

- apsorpcijski
- ejektorski (s mlaznim duhaljkama)
- indirektni – rasoline
- azeotropne smjese

APSORPCIJSKI

- smjese: dva ili više sudionika
- dvojne (binarne) smjese
- homogene i heterogene

Homogene i heterogene

- Homogene smjese imaju u svim po volji izvučenim volumenskim dijelovima isti tlak, temperaturu, gustoću i sastav i ne mogu se rastaviti na sastavne dijelove bez utroška rada
- Heterogene smjese mogu se teoretski bez utroška rada, samo mehaničkim sredstvima, rastaviti na tvari iz kojih su sastavljene

Binarne

- Komponenta (1) – h' , s' , v' , G' ;
- Komponenta (2) - h'' , s'' , v'' , G''
- ξ - udio tvari (2) u 1 kg smjese
- za čistu je tvar (1) $\xi=0$, a za čistu tvar (2) $\xi=1$

$$G = G' + G''$$

$$\xi = \frac{G''}{G' + G''} = \frac{G''}{G}$$

Toplinske pojave kod miješanja

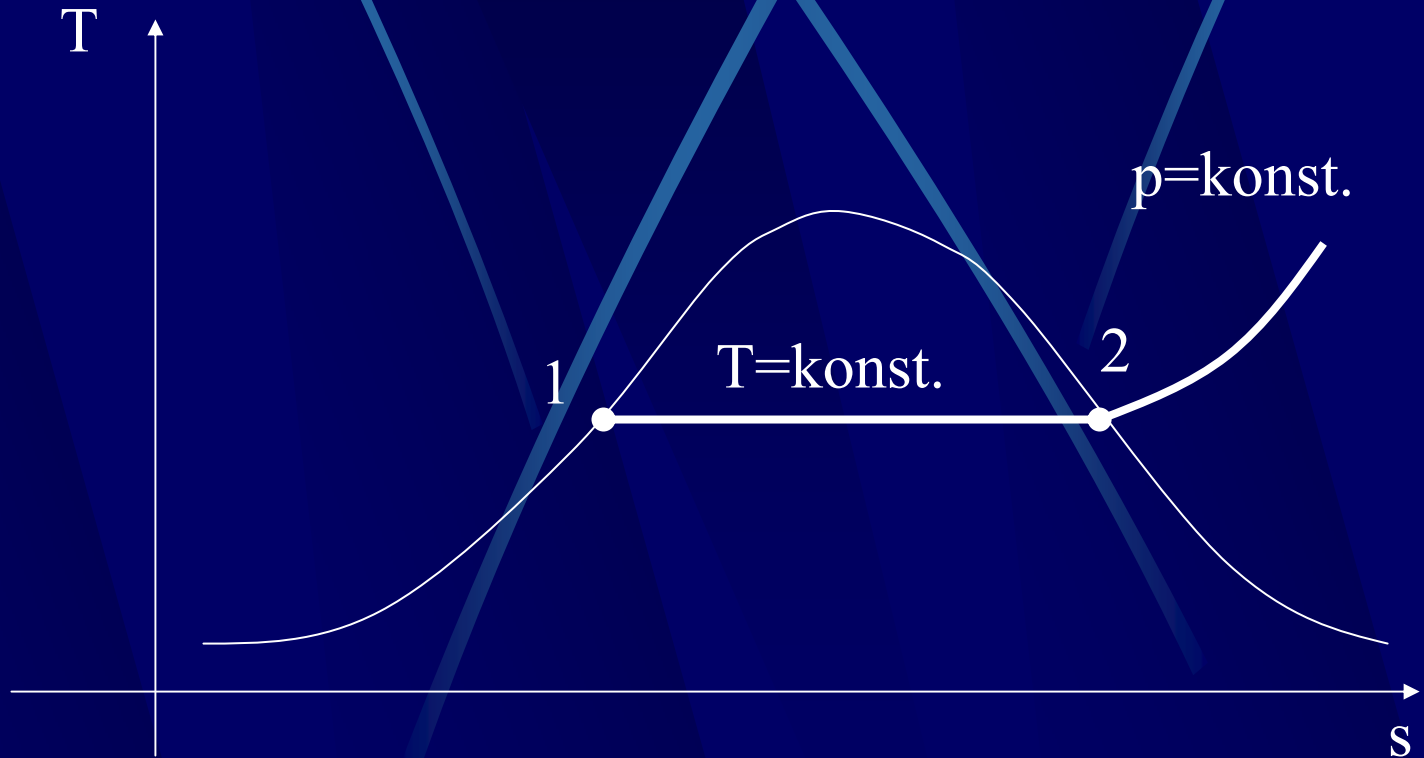

- idealni (realni) plinovi: $t' = t'' = t$
- smjese $\rightarrow q \Rightarrow t \neq 0$
- izotermna toplina miješanja q_t je toplina koju odvodimo ili dovodimo kako bi temperatura ostala ista

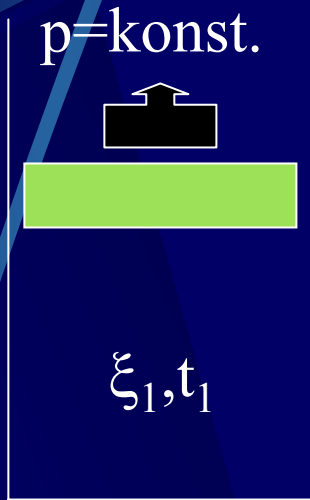
Toplina miješanja

- ovisi o vrsti smjese, sastavu, a nekad i o temperaturi
- primjeri $\text{H}_2\text{O} + \text{NH}_3$ i $\text{H}_2\text{O} + \text{etilni alkohol}$

Jednostavna tvar

Binarna smjesa - isparivanje

ξ je udio tvari 2 u 1 kg smjese.

Udio pare i kapljevine

- φ - udio kapljevine
- δ - udio pare
- $\varphi + \delta = 1$

Binarne smjese

- kod $p = \text{konst.}$ binarne smjese nemaju jednaku temp. vrenja već ovisi o sastavu
- za vrijeme isparivanja mijenja se sastav kapljevine i pare (prosječni je isti)
- za vrijeme isparivanja raste temperatura
- ako paru stanja 7 nastavimo grijati ulazi u područje pregrijanja i ponaša se kao plinska smjesa

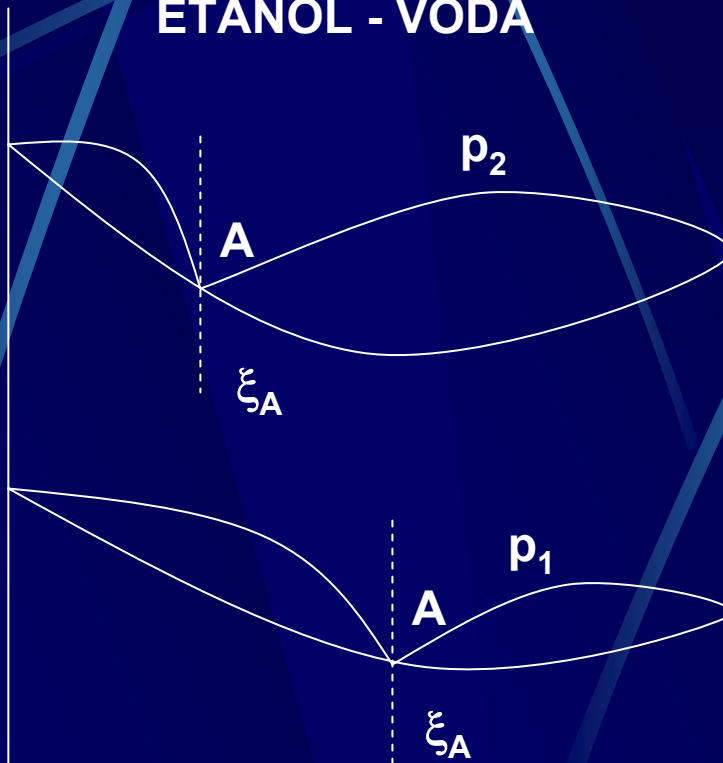
Kondenzacija

1-2 HLAĐENJE
2 – PRVE KAPLJICE
SASTAVA ξ_3

Azeotropne smjese

ETANOL - VODA

ACETON - KLOOROFORM

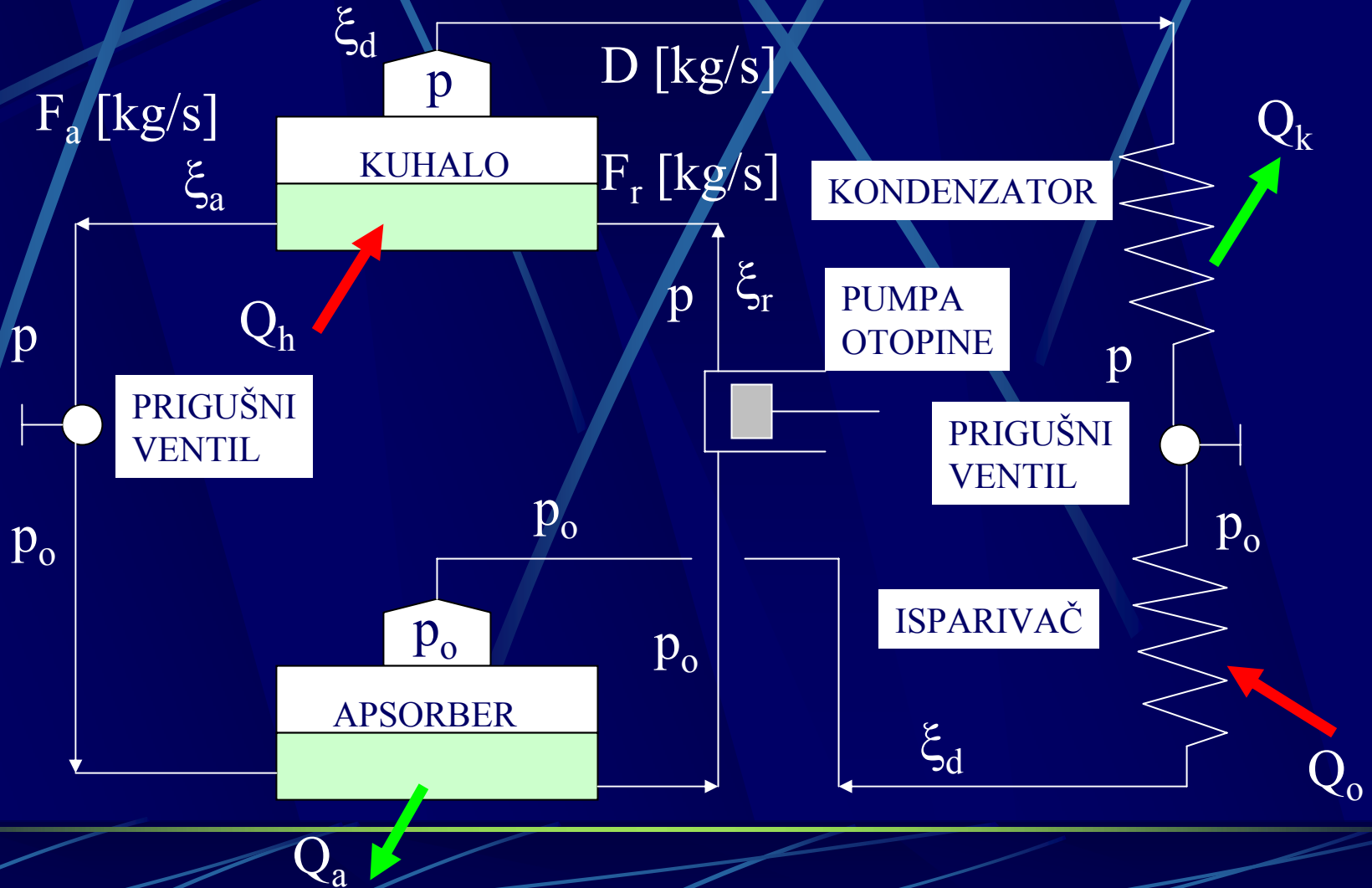
A je azeotropna točka
Takva smjesa vrije kao
jednostavna tvar

SMJESE S TEMPERATURNIM MINIMUMOM ILI MAKSIMUMOM
U TOČKI A DODIRUJU SE LINIJE ROŠENJA I VRENJA PA PARA
I KAPLJEVINA IMAJU ISTI SASTAV – TEMPERATURA SE NE
MIJENJA DOK SVE NE ISPARI

Apsorpcijski rashladni uređaji

- termodinamika smjesa
- većinom $\text{H}_2\text{O}-\text{NH}_3$, $\text{H}_2\text{O}-\text{LiBr}$, $\text{H}_2\text{O}-\text{H}_2\text{SO}_4$ ...

Apsorpcijski uređaj

Bilance

- tvari

$$F_r = D + F_a$$

- tvari sudionika

$$F_r \xi_r = \xi_a (F_r - D) + D \xi_d$$

- topline

$$Q_h + Q_o + L_p = Q_a + Q_k$$

$$Q + Q_o = Q_a + Q_k$$

- bilance se mogu postaviti za svaki element

Efikasnost

- toplinski omjer hlađenja (rashladni omjer):

$$\xi_{teor} = \frac{Q_o}{Q_h} = \frac{T_o}{T - T_o} \cdot \frac{T_h - T}{T_h}$$

$$\xi < \xi_{teor}$$

- ne može se uspoređivati s ε

Usporedba p-k i aps. ur.

- apsorpcijski rashladni uređaj troši toplinu
- parnokompresijski uređaj troši rad, a za proizvodnju rada treba toplina
- moguća usporedba ξ_{apsorp} i ξ_L

$$\eta_t = \frac{L}{Q_L}$$

$$\xi_L = \frac{Q_o}{Q_L} = \frac{Q_o}{L} \cdot \frac{L}{Q_L} = \varepsilon \cdot \eta_t$$

Poboljšanje

- opremanje kuhala s rektifikacijskom kolonom
- opremanje sa štednjacima (izmjenjivačima) topline
- dvostepeni

Ejektorski

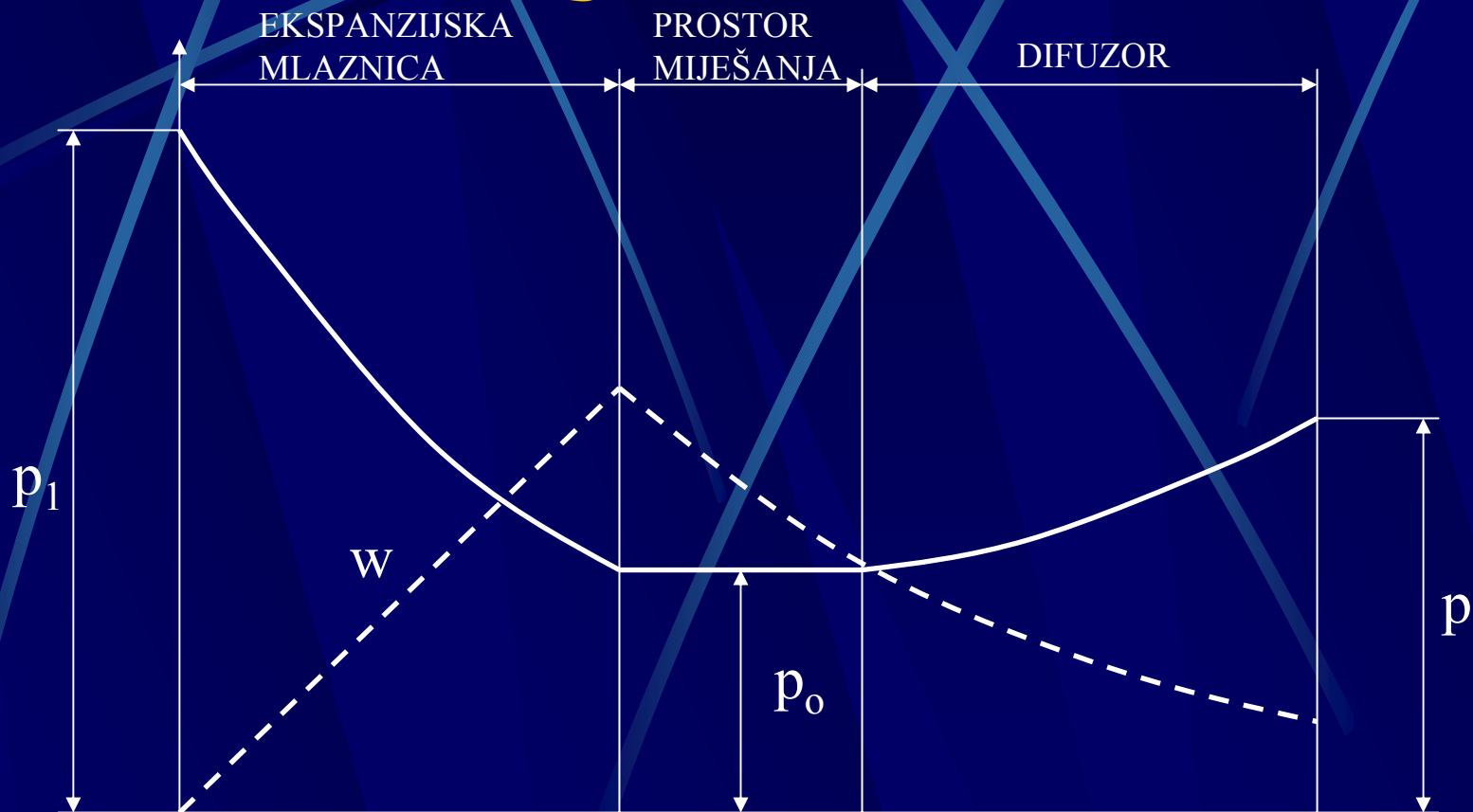
- uređaj s mlaznim duhaljkama
- miješanje dvaju parnih struja
- glomazan, potreban visoki vakuum

Ejektorski

RADNA PARA D EKSPANDIRA U MLAZNICI NA TLAK NEŠTO NIŽI OD p_0 PA SE KONTINUIRANO SIŠE PARA D_0 . MJEŠAVINA PARA D I D_0 ULAZI U DIFUZOR, BRZINA SE SMANJUJE, A TLAK RASTE DO p (KOJI OVISI O TEMP. RASHLADNE MORSKE VODE. KONDENZAT SE ODVODI PUMPOM.

Ejektorski

Karakteristike

- mlazne duhaljke rade s gubicima: najveći su zbog sraza i miješanja
- najracionalniji tlak radne pare 1 MPa, a minimalni 0,2 MPa
- pr. $p_1=0,7$ MPa, $t_{\text{rashl.vode}}=20^\circ\text{C}$ utrošak radne pare D za rashladni učin $Q_o=1000$ kJ/h dat je tablicom

t_o	+15	+10	+6	+2
$D[\text{kg/h}]$	0,48	0,72	0,96	1,43

- utrošak rashladne vode je 3-4 puta veći nego kod kompresorskih rashladnih uređaja